

ШЫН

Совет Эвилелинн Коммунистг партиязынын Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттериня, ажылчы чоңнар депутаттарынын область Советинин органы

Тудугжыларынын болгаш тудуг материалдарынын бұдүрүлгелеринин ажылдакчыларынын область чөвүлөл хуралы (3 арын)

Профессионал Эвилелеринин Бүгү эвилел Топ Чыгуулынгеня (4 арын)

Франциянын Күш-ажылдың бугу-нишги конференциялыгы (4 арын)

Герман аштыры талазы-биле Совет чакыттын медетелени даштыкыда кылар көрү турары (4 арын)

Күш-культура болгаш спорттун массалыг болуру дээш

Коммунистг партия биле Совет чазак ажылчы чоңнардың күш-культура кижиздигелерине доктаамал көчөөнгейни салын келген болгаш салып-даа турар. Ону ужурундан күш-культураның болгаш спорттун херэен партиязың салым турар сорулгаларың денелинге чедир бедирениң бүгү-ле аргалары бистин чурту-вуста бұргу тургустунган.

Бистин чуртувуста күш-культура ажылың үндөйүн—оң массалыг чоруун чедиң алыры, күш-культуражыларның спортчу мергежилни соксаң чок бедирени болур. Совет күш-культуражылар спорттун дык хей көргүзүлгелерин талазы биле сөөлү баш чыдарың тургузула байгачтыктык бедик түннелерин чедиң алган. Чурттуң, делегейни чемпионларының, спорт мастерлеринин, разрядниктеринин хурээдени доктаамал өспүшүэн турар. Совет үстү болза, делегейт өңне муракчы совет күш-культураның миллион-миллион ариязын болуңуң асының кеңин, чоңгаралы, тилелтерисе күште-рининң үндөйүн шыдыр хүзөп көрүп турар болгаш оларга хань ынак.

Күш-культура болгаш спорт херөө, ажылчы массаны, ылангыя анык өскөнн коммунистг буга кижиздеринин, оларның кыдыкшылын доктырып быжыглаарының болгаш Төрөөн чуртун камгараларың оларны белеткээринин чутула чөпсөө болуң турар.

Күш-культураның болгаш спорттун массалыг болуң чоруун хандырар, күш-культуражыларның спорт мергежилни бедир талазы-биле бистин область биле өвөө ажылдар чорутунган. Областа эки-туранын беш спорт нителелдерин ажыл-дап турар. Оларның хурээдени өзү турар. Күш-культураның организациалары массалыг спорт хемчеглерин чорудуп, күш-культуражыларның спорт-техниктиг үндөйүн бедиртпешан, спортсменнерин—разрядниктерин хурээдени калбаргы турар. Областың дээр күш-культуражылар Александр Соколов, Андрей Соколов, Анатолиян Светоза, Владимир Фатеев болгаш өскөдөр-даа спортчу мергежил доктаамал бедирин турар.

Областа күш-культураның массалыг шикчөөккенин организастаар ажылда улук чөптөстөр бар болуң турар. Эрткен чылды кышкы болгаш чыгы спорт сезону солун өвөө чалгыларынчг өрткөн. Област болгаш районнар төптөринге чорудары биле болдыртканын массалыг спорт хемчеглеринин планын четче күөстөтпөө. Кызыл хоорайга болгаш районнарда болган спорт маргылаалары күш-культуражыларын калба массаларын хаара тудуң шыдаван. Ол маргылаалар организаст болгаш спорт-техниктиг көргүтүт талазы биле чөпсөө денелге өрткөзүн. Маргылааларга киришкен күш-культуражыларын дык хейү ГТО-нуң чок комплексинин нормазынын негелделерин күөстөтпөө болгаш чамдык чыкк атлетиктер, аштычклар боттарынын муруну түннелдерин бугадытканнар. Ол чорук болза күш-культураның кудуку коллективтеринде спорт-өредилгелги ажылдың онза багай тургустунган, оларга массалыг спорт хемчеглеринин чорутуңмай турарын херечилеп турар.

Бо чылдын күш-культура организациаларынын кышкы үдө ажылдарыңа таарымчалыг байдалдар тургустунга-ла үр ү өрткөн. Ынчалза-даа, спорттун кышкы сезону областа массалыг өгелөөң, а Эрчи, Фүвү, Сүт-Хал, Бай-Тайга болгаш өскө-даа чамдык районнарда ол амдыга чедир ажыттыккан. Кызыл хоорайда болгаш районнарда массалыг кростар, өвөннар, хаак болгаш кызык спорттун маргылаалары чорутуңмай турар. Күш-культура коллективтери спорттун кышкы көргүзүлгелерин херекселдер-биле четче хандыртпешан.

Бо бугу чөптөстөр күш-культура болгаш спорт талазы-биле область комитетинин (даргазы ш Горбунов) ам-даа багай ажылдап үрдүктөүлөшкан турары-биле таймбыратып турар. Коллективтеринин орган болур комитет күш-культура болгаш спорт ажылының кайы-бир айтырыларын чутазалып шиктирээр дамаан чок, ол харын каш-каш айларын тургузуда бестин чыгылаван. Күш-культура комитетинин талазы-биле быжыглар, оларның хүн-бүрүңүң ажылыңа дузалыч көргүзүтүлгелеринин, тудуг болгаш өрүк машина тудушкунуңуң үлөтпүүрүн, төлөвилел болгаш өрөк-шичилел организациаларының ажылдакчыларынын Бүгү эвилел чөвүлөл хуралы тудушкунуңуң талазы-биле ажылдарын тундөйүн үндөгөн болгаш бистин чуртувуста тудуг херэен экижидеринин талазы-биле төдөрлүк хемчеглерин айтканы.

Күш-культураның область болгаш хоорай комитеттери, эки-туранын спорт нителелдеринин область советтери күш-культураның кудуку коллективтерин организаст талазы-биле быжыглар, оларның хүн-бүрүңүң ажылыңа дузалыч көргүзүтүлгелеринин, тудуг болгаш өрүк машина тудушкунуңуң үлөтпүүрүн, төлөвилел болгаш өрөк-шичилел организациаларының ажылдакчыларынын Бүгү эвилел чөвүлөл хуралы тудушкунуңуң талазы-биле ажылдарын тундөйүн үндөгөн болгаш бистин чуртувуста тудуг херэен экижидеринин талазы-биле төдөрлүк хемчеглерин айтканы.

Областың тудугжылар чөвүлөл хуралының киржикчилери бистер, Бүгү-эвилелдин чөвүлөл хуралының Кыргырынн ичинбиле чүтүлүңүң, деткиң тур бис. Болувестун ажылдыгытын тундөйүн чутазалып, четистерин илередиң база дуржулугун солукшак, бистер Тыва областа тудушкунуңуң моон сонгар көдүреринин талазы-биле төдөрлүк хемчеглерин база төлөвилел деп шиктирелдизис. Тудугжылар болгаш тудуг материалдары бұдүрүп турар ажылдакчылар, бистерин муруну-вуста улуг болгаш хүндүтүп сорулгалар турар. Машина-трактор станциаларының үлетүр чөдөрлеринин объекттеринин, көдөө ажил-агый тудуулары, көдөөтө болгаш хоорайларга чурттага быжынарлыын, культура-амандар чөдөрлеринин тудушкунуңуң чутула ужуруланың болуң турар. Бо сорулгалың күөсөөдө тудуг ажылың үндөйүн-биле экижидер, күш-ажылдың бұдүрүчүлүгүн бедирер, чыгың конструкциалары болгаш кесектерин ажылган турган тудушкунуңуңуң индустриалды методунче шичилер, бажынардың чангыс ай төлөвилел-биле тудары, курамылары илередиң болгаш долгузу-биле ажылдарың чарыкчыларың дуржулугуң хүн-бүрүдө өөренер болгаш негелдерин өрөкчөк чутула болуң турар.

Тудушкунуңуң өртөөн чингедер дээш, шыгың камналга, ажил-агый сансы-жылгазын быжыглаар, бажынардың болгаш тудуулары хандырар турар камсы-рылда чарыкчалары кызырары дээш хүн-бүрүңүң демекселни чорудар бис. Күү сөдүп турар ажылдарының шыгарың бедиринче өңне шиктирелг хемчеглерин азыр бис, туутурун турар бажынардың өңит болгаш чарып, ажилдагың бугу негелделерин харылаан турарын чедиң азыр бис.

Төлөвилел ажылыңын шиктирелди-биле экижидер, тудуулары бедик шыга-лы төлөвилел болгаш сметалар-биле чогуур өйүндө хандырарын чедиң азыр, чангыс ай болгаш бир төлөвилелди катап ажиллар артың херектээр, конструкциаларын болгаш кесектерин чангыс ай хевиринг бодуларын, төлөвилелге артымшкынарны бодурубаз өрөкчөк чутула.

Тудуг материалдары бұдүрүп турар ажылдакчылар тууйбу, чугай, даш, мөш материалдары болгаш өскө-даа чиг-өтү бұдүрүп үндөйүн дөмдөдир, оларнын шыгарын бедир болгаш үзөңн чингедир ужуруң. Тудуг организациалары тудуг материалдары, конструкциалар болгаш кесектер кышкы ажилдар турар боттарынын бұдүрүлгелеринин ажылыңа онза көчөөн-өтү салыр ужуруң.

Тудуг ажылдарын үндөйүн-биле экижидер кижиздерин, оларнын күөңүшүнүн, этелчек иделкисин болгаш мергежилдинн хамаржыр. Тудушкунуңуңуң доктаамал кадрларын тургузар дугайында хүн-бүрүдө сагыш салдыр мергежилди доктаамал организациаларын чутула сорулгалы болур. Мынчанган ажылдың нарын мергежилни тудуг бұдүрүлгелеринин бодунга-даа, техниктиг минимумун курстарының болгаш бөүлүгелеринин дузалы-биле-даа кызык бедир херек.

1955 чылда социалистг чарытын калбартырын болгаш моон алаанда көргүзүлгелеринин чедиң алырынче тудугжыларын, төлөвилелчилерин, тудуг материалдарының бұдүрүлгелеринин ажылдакчыларын кызырар тур бис.

«ТЫВА ТУДУГ» ТРЕСТИНИН ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

1. Чылдын программаның декабрь 21-де күөсөдир, тудушкунуңуң бөт-үзөңн 4 хуу чингедир болгаш күшажылдың бұдүрүчүлүгүн 1954 чылдазы-биле дөмөйлээрме он 25 хуу бедирер.

2. Божуга бажынын июль 1-де, № 10 школары—август 1-де, хооромконтук сес квартиралыг ийи бажыны—ноябрь 1-де, тудуг чериниң бодуңуң чурттага бажыны—июль 1-де, селетге заводнага дамаржын турар сес квартиралыг чуртталганың дөрт бажыны—август 1-де, ол-ла заводтун туткулга чехин—июль 1-де, электрия станциязын—февраль 1-де, Кызыл МТС-тиң машина-трактор мастерскаязын—июль 1-де, комбайнар бажыны—апрель 1-де, чурттагың ийи бажыны болгаш нити чурттага бажыны—апрель 1-де, урулгар садын—май 1-де, Чаа-Хал МТС-тиң МТМ-ин август 1-де, комбайнардың болгаш тракторларын ийи гаражын—апрель 1-де, чурттагың ийи бажыны—февраль 1-де, Сүт-Хал МТС-тиң МТМ-ин—август 1-де, чурттагың ийи бажыны болгаш урулгар садын—август 1-де, комбайнарга гаражын—октябрь 1-де, механизация училищезиниң ийи чурттага бажынын—август 1-де өки болгаш кончук өки шынар-биле ажылдага дужаар.

3. Бетон хошутурун экидирер төп бедирин болгаш демір-бетон конструкциалыг подпоясу тудар болгаш апрель 1-де ажылдага киирер.

4. Стоял кымылларын белеткен кымылың талазы-биле конвейеринг ажилче шичилер болгаш мөш болбазырады кымыл комбинатын тудушкунуңуң өгелээр.

5. Яны-бүрү өртемниң, мергежилди тудугжу кадрларын четчер саным-биле белеткээр, база ол ышкаан 60 кышкы саным ажылыңарының мергежилди бедирер. Колушкак профессионаларын шикчөөдүн алырынче бугу тудугжу ажылыңарын кызырар тур бис.

6. Чер ажилдарында хей күш үнер ажылыңарың 70 хуузуң, чүдүрер, дүжүрер ажылың —40 хуузуң, бетон болгаш экидирер белеткээрин—100 хуу, шугату-ра ажылың—20 хуу, бұдүлганы—80 хуу, өрү көдүрер транспорту—100 хуу механизастаар.

7. Индустриалдыг методтары шикчөөдүн ам турган, комплекслиг бригадаларын тургузуң, ажилдарын аайы-биле уду-дедир хынадыан чорудуп тургантың тудуг ажылдарының шыгарын үндөйүн-биле экижидер.

8. Тудушкунуңуң ажил-агый аргазы-биле боттандырар тудуг организациаларга

Тыва областың бугу тудугжыларына болгаш тудуг материалдары бұдүрүп үндүрүп турар ажылдакчыларга

Тудугжыларының болгаш тудуг материалдарының бұдүрүлгелеринин ажылдакчыларының область чөвүлөл хуралының киржикчилеринин КЫИГЫРЫ

Эштер!

Коммунистг партия болгаш Совет чазак тудуг индустриазының хөгжүлдөгөн дугайында хүн-бүрү сагыш салын турар. Тудуг болза, ажылыңарынын күш-ажылың чингедир турар болгаш оларнын бұдүрүчүлүгүн бедирин турар чазак машиналар болгаш механизмдер-биле доктаамал деритиниң турар.

СЭКН Төп Комитетинин болгаш ССРЭ-ниң Министрал Чөвүлөтинин чымыдыр-ганы, өрткөн чылдың төңчүдө болуп өрткөн тудугжыларын, архитекторларын, тудуг материалдарын, тудуг болгаш өрүк машина тудушкунуңуң үлөтпүүрүн, төлөвилел болгаш өрөк-шичилел организациаларының ажылдакчыларынын Бүгү эвилел чөвүлөл хуралы тудушкунуңуң талазы-биле ажылдарын тундөйүн үндөгөн болгаш бистин чуртувуста тудуг херэен экижидеринин талазы-биле төдөрлүк хемчеглерин айтканы.

Областың тудугжылар чөвүлөл хуралының киржикчилери бистер, Бүгү-эвилелдин чөвүлөл хуралының Кыргырынн ичинбиле чүтүлүңүң, деткиң тур бис. Болувестун ажылдыгытын тундөйүн чутазалып, четистерин илередиң база дуржулугун солукшак, бистер Тыва областа тудушкунуңуң моон сонгар көдүреринин талазы-биле төдөрлүк хемчеглерин база төлөвилел деп шиктирелдизис. Тудугжылар болгаш тудуг материалдары бұдүрүп турар ажылдакчылар, бистерин муруну-вуста улуг болгаш хүндүтүп сорулгалар турар. Машина-трактор станциаларының үлетүр чөдөрлеринин объекттеринин, көдөө ажил-агый тудуулары, көдөөтө болгаш хоорайларга чурттага быжынарлыын, культура-амандар чөдөрлеринин тудушкунуңуң чутула ужуруланың болуң турар. Бо сорулгалың күөсөөдө тудуг ажылың үндөйүн-биле экижидер, күш-ажылдың бұдүрүчүлүгүн бедирер, чыгың конструкциалары болгаш кесектерин ажылган турган тудушкунуңуңуң индустриалды методунче шичилер, бажынардың чангыс ай төлөвилел-биле тудары, курамылары илередиң болгаш долгузу-биле ажылдарың чарыкчыларың дуржулугуң хүн-бүрүдө өөренер болгаш негелдерин өрөкчөк чутула болуң турар.

Тудушкунуңуң өртөөн чингедер дээш, шыгың камналга, ажил-агый сансы-жылгазын быжыглаар, бажынардың болгаш тудуулары хандырар турар камсы-рылда чарыкчалары кызырары дээш хүн-бүрүңүң демекселни чорудар бис. Күү сөдүп турар ажылдарының шыгарың бедиринче өңне шиктирелг хемчеглерин азыр бис, туутурун турар бажынардың өңит болгаш чарып, ажилдагың бугу негелделерин харылаан турарын чедиң азыр бис.

Төлөвилел ажылыңын шиктирелди-биле экижидер, тудуулары бедик шыга-лы төлөвилел болгаш сметалар-биле чогуур өйүндө хандырарын чедиң азыр, чангыс ай болгаш бир төлөвилелди катап ажиллар артың херектээр, конструкциаларын болгаш кесектерин чангыс ай хевиринг бодуларын, төлөвилелге артымшкынарны бодурубаз өрөкчөк чутула.

Тудуг материалдары бұдүрүп турар ажылдакчылар тууйбу, чугай, даш, мөш материалдары болгаш өскө-даа чиг-өтү бұдүрүп үндөйүн дөмдөдир, оларнын шыгарын бедир болгаш үзөңн чингедир ужуруң. Тудуг организациалары тудуг материалдары, конструкциалар болгаш кесектер кышкы ажилдар турар боттарынын бұдүрүлгелеринин ажылыңа онза көчөөн-өтү салыр ужуруң.

«ТЫВА ТУДУГ» ТРЕСТИНИН ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

1. Чылдын программаның декабрь 21-де күөсөдир, тудушкунуңуң бөт-үзөңн 4 хуу чингедир болгаш күшажылдың бұдүрүчүлүгүн 1954 чылдазы-биле дөмөйлээрме он 25 хуу бедирер.

2. Божуга бажынын июль 1-де, № 10 школары—август 1-де, хооромконтук сес квартиралыг ийи бажыны—ноябрь 1-де, тудуг чериниң бодуңуң чурттага бажыны—июль 1-де, селетге заводнага дамаржын турар сес квартиралыг чуртталганың дөрт бажыны—август 1-де, ол-ла заводтун туткулга чехин—июль 1-де, электрия станциязын—февраль 1-де, Кызыл МТС-тиң машина-трактор мастерскаязын—июль 1-де, комбайнар бажыны—апрель 1-де, чурттагың ийи бажыны болгаш нити чурттага бажыны—апрель 1-де, урулгар садын—май 1-де, Чаа-Хал МТС-тиң МТМ-ин август 1-де, комбайнардың болгаш тракторларын ийи гаражын—апрель 1-де, чурттагың ийи бажыны—февраль 1-де, Сүт-Хал МТС-тиң МТМ-ин—август 1-де, чурттагың ийи бажыны болгаш урулгар садын—август 1-де, комбайнарга гаражын—октябрь 1-де, механизация училищезиниң ийи чурттага бажынын—август 1-де өки болгаш кончук өки шынар-биле ажылдага дужаар.

3. Бетон хошутурун экидирер төп бедирин болгаш демір-бетон конструкциалыг подпоясу тудар болгаш апрель 1-де ажылдага киирер.

4. Стоял кымылларын белеткен кымылың талазы-биле конвейеринг ажилче шичилер болгаш мөш болбазырады кымыл комбинатын тудушкунуңуң өгелээр.

5. Яны-бүрү өртемниң, мергежилди тудугжу кадрларын четчер саным-биле белеткээр, база ол ышкаан 60 кышкы саным ажылыңарының мергежилди бедирер. Колушкак профессионаларын шикчөөдүн алырынче бугу тудугжу ажылыңарын кызырар тур бис.

6. Чер ажилдарында хей күш үнер ажылыңарың 70 хуузуң, чүдүрер, дүжүрер ажылың —40 хуузуң, бетон болгаш экидирер белеткээрин—100 хуу, шугату-ра ажылың—20 хуу, бұдүлганы—80 хуу, өрү көдүрер транспорту—100 хуу механизастаар.

7. Индустриалдыг методтары шикчөөдүн ам турган, комплекслиг бригадаларын тургузуң, ажилдарын аайы-биле уду-дедир хынадыан чорудуп тургантың тудуг ажылдарының шыгарын үндөйүн-биле экижидер.

8. Тудушкунуңуң ажил-агый аргазы-биле боттандырар тудуг организациаларга

ниң Кыргырын (1 арын).

Черчер Советтеринин депутаттарыга кандидаттар депшидилгези (1 арын).

М. Кавза-Сарыг. —Партия хуралынын ленелени бедирер (2 арын).

С. Серен.—Механизатор кадрларын белеткээринче сагыш салыр (2 арын).

Тайбыңың болгаш кыкч төрелеген ниң депшидигениң өргө-ажыктары дээш («Привалник» мурунку чүтүлү) (2 арын).

Тудугжыларынын болгаш тудуг материалдарынын бұдүрүлгелеринин ажылдакчыларынын область чөвүлөл хуралы (3 арын)

Профессионал Эвилелеринин Бүгү эвилел Топ Чыгуулынгеня (4 арын)

Франциянын Күш-ажылдың бугу-нишги конференциялыгы (4 арын)

Герман аштыры талазы-биле Совет чакыттын медетелени даштыкыда кылар көрү турары (4 арын)

Тудугжыларының болгаш тудуг материалдарының бұдүрүлгелеринин ажылдакчыларының область чөвүлөл хуралының киржикчилеринин КЫИГЫРЫ

Ажыл-агый аргазы-биле эки шынарлыг кыдыр кылган даразында тудууларын ажылдага киирер: Чазава МТС-тиң тракторлар гаражын—октябрь 1-де, Бай-Хем МТС-тиң тракторлар гаражын—ноябрь 1-де. Кызыл хоорайга бажынын—октябрь 1-де, областың МТС-теринге чурттагың ийи бажыны—декабрь 15-те.

Тудушкунуңуңуң ажил-агый аргазы-биле боттандырар тудуг ведомстволу бугу организациаларын тудуужулар коллективтерин капитал салымшыкыларынын планын эки шынарлыг ажил-биле хуусаа боткенде күөсөдиринче база абаан чөдөрлерин болгаш чурттага бажынарының чанында деискээрин чазайгыжарынче кызырар тур бис.

ОБЛӨВИЛЕЛ ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

1. Чангыс ай хевиринг болгаш катап ажиллар төлөвилелди калба-биле ажылдар, төлөвилелчилер артык болгаш ажил чок көч чоруктары бұдүрүс, бажынардын планнашыкыны өңит болур чорукту чедиң азыр, өңне камналга аг архитектор-планнашыкының шиктирелдер-биле тудушкунуңуң өртөөн чингедир, тудушкунуңуңуң индустриалды метод-биле чорударыңа дузалар чыңдыг демір-бетон конструкциалары—ооргаларын, панельдерин, шикталарын кызык шикчөөдүн алыр.

2. Ханалар, өрөздөшкюннөр, накаттың шикталар болгаш өскө-даа конструктивтиг чүдүрер белеткен кымылыңа чөдөрчөң тудуг материалдарын калба-биле херектээрин чүткүлдүү-биле чедиң алыр.

3. Көдөө болгаш колхоз тудушкунуңуң чангыс ай хевиринг бодулар талазы-биле хүн-бүрүңүң техниктиг дузаланыңын тудушкунуңуңуң төлөвилелдин шыгың барым-каалап турган боттандырар.

ЧУРТ ИШТИНИН ТУДУГ МАТЕРИАЛАРЫНЫҢ ОБЛАСТ ЭРГЕЛИНИН ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

1. Кызыл хоорайга шлак болот болгаш цемент белеткээрин болгаш бұдүрүп үндүреринин талазы-биле хемчеглери тудугжылар болгаш төлөвилелчилер биле калы ажылдап кылыр.

2. Тууйбуңуңуңуң шынар экижидер болгаш 1955 чылда ону 4 миллион кесектен өвөөн өвөөн кылыр. Тудуг дажы, эзелен болгаш үрөк даштар кызып тывар талазы-биле доктаамал ажилдан турар черин организастаар.

3. Чугай бұдүрүлгелерин 1300 тоннага чедир болгаш он шынарлы экижидер. ОТТУЛАР ЧУУДУҢ ЧУРТ УЛАПУРУНУҢ ОБЛАСТ ЭРГЕЛИНИН ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

1. 1955 чылда Кызылдың чаа тудууларын 30 муң кубометр саным бедик шынарлыг тудуг кыкч-биле хандырар.

2. Ийи диидир бугу ажилда областьтың одага эргелелин бұдүрүлгелеринче мөөңөөр. Ону кылырда Кызылдың ам туруп турар мөш заводун сугалды келген ажилдарын хүзөп алырынча чогуур үзөңн белеткээр, бус-биле ажилдар электрия станциязынын тудушкунуңуңуң районнага мөш дилер ийи шлараманы тургузар.

Тудушкунуңуңуңуң күөсөдир болгаш азыр күөсөдир дөң, бөтүнчөң чингедир болгаш тудуг ажылыңарың шынар бедирер дөң социалистг чарыктын улам калбартырынче тудуг черлеринин бугу ажылыңарын, албан-лаакчыларың улам иженертехниктиг ажылдакчыларын бистер тудуужуларың болгаш тудуг материалдары бұдүрүп турар ажылдакчыларынын область чөвүлөл хуралының киржикчилерин кызырар тур бис.

КЫИГЫРЫНЫ ТУДУЖУЛАРЫНЫҢ ОБЛАСТ ЧӨВҮЛӨЛ ХУРАЛЫНДАН ХҮЛЭП АЛГАН.

Базың болгаш МТС-терге болгаш совхозтарга хүн-бүрүңүң дузаланыңын көргүзүр.

АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТУНУҢ БОЛГаш ЧАЗАГЛЫГ ОРУНТАР ЭРГЕЛИНИН ТАЛАЗЫ-БИЛЕ ОБЛПОТРЕБСОЮЗТУҢ ТУДУГ КОНТОРАЗЫНЫҢ БОЛГаш КЫЗЫЛДЫҢ ПРИСИА ЭРГЕЛИНИН ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

Тудуг ажылдарының шыгарың өңи болгаш кончук өки чорудуң турган. 1955 чылдың капитал салымшыкынын декабрь 21-де долгузу-биле шикчөөдүн алыр болгаш ажилдага даразында тудууларын киирер: область эргелелин сес квартиралыг чурттага бажыны—декабрь 1-де, Кызыл хоорайга горюнкун маганшын—июль 1-де, чангыс рестораның—май 1-де, дузалга чехин болгаш нога шыггаар 300 тонна ишкар шыггаала чехин—сентябрь 1-де, дөрт райбагары—август 1-де, кыды маганшын чеди маганшын—декабрь 1-де дөмөр.

Кызыл электрия станциязынын чурттагың талазы-биле тудуг ажылдарын—февраль 1-де, Кызылдың присия эргелелин сес квартиралыг чурттага бажынын болгаш Бай-Сөөт суурда 4 квартиралыг чурттага бажынын декабрь 1-де ажылдага дужаар.

ЧЕР-ЧЕР СОВЕТТЕРИНИН ДЕПУТАТТАРЫНГА КАНДИДАТТАР ДЕПШИДИЛГЕЗИ

Кызылдың ашчөк комбинатынын ажылдакчылары болгаш албан-лаакчылары январь 19-та ажил шыгынын сонда боттарынын кыдык бугунага чыгыганнар. Ажылчы чоңнар депутаттарының область Советинин депутаттарынын кандидат депшидигелеринге холбаштырган хурадыг ашчөк комбинатынын директору эш Ананиян ажилган.

Бүдүрүлгелеринин техниктиг удурутучуу эш Петенева сес алган:

Ажылчы чоңнардың депутаттарының область Советинин депутатына кандидат кылдыр бұдүрүлгелерин мурунчачылы, кондигер чехинин бригаданың бригадир эш Екатерина Иванова Скрипаченкону депшидир деп ол санадыан. Ол санады хурадык киржикчилер динимтиг ашчөк чөдөрчөк-биле утказы.

Комсомол эте организациазынын секретари эш Клушина, кондигер чехинин бригаданың бригадир эш Демикина, кондигер эш Жакин, ажылчы эш Туревич олар область Советинин депутаттары эш Екатерина Иванова Скрипаченкону кандидаттарызын депшидир.

Бай-Хаактын машина-трактор станциязынын механизаторларынын хуралында Танды район Советинин депутаттың калдылгыга ол МТС-тин бешки трактор бригаданың бригадир эш Петр Алексеевич Ермолаевти депшидир.

Өвөр районнуң «Торгалыг» колхозта комсомол организациазынын нити хуралында өвөр район Советинин депутаттың кандидат кылдыр депшидир эш Донга Балданова Домун нитиниң чыгызы.

Малын өстүрүп каларыңа ам үш чыгың улаштыр эки ажылда келген. Сагым едөө Советте мал өчкөн, аның он чыл чедир ажылдап турар эш Ону Сендишев Лаз-Хем район Советинин депутаттың кандидаттары база чангыс үн-биле депшидир.

Нарында «Коммунизмче өрүк» колхозтун колхозчуларынын нити хуралында Эрлин район Советинин депутаттың кандидат депшидиринин дугайыңа чутазалап, ол колхозтун даргазы эш Михаил Белзевич Шоймуну бир үн-биле депшидир.

Болхоочулар нити хуралында улам бедиктең хүзөүлөгөн алган: чысык хову ажылыңа бугу белеткөөдү февраль 20-ге чедир дозар; бо чылдын тудууга четчер

700 чулуктар белеткениң, оон 2500 чулук машина орунда мөөңөткөн, ол бугу тудуг кызың соңгудалар хува үч бөтинге бүрүч сөөртүн алган турар.

Маленков аттыг колхозтун колхозчуларынын январь 20-де болгаш хуралы бедик калуучулуктуң өрткөн. Эрге-чагыраңа чөдөр Советтеринин депутаттарының кандидаттар депшидиринин дугайыңа айтырын чутазалашкам: Улуг-Хем район Советинин депутаттың кандидат кылдыр ол колхозтун даргазы эш Василий Балчюнович Сумбурун; Хендере едөө Советте депутаттың кандидаттың колхозтун хову ажылынын бирги бригаданың бригадир эш Түөлүш Сайынбирович Сазан-оолу нити хуралдан түс бүрү депшидир.

Участок сонгудула комсомолуның даргазы

Партия хуралынын деңгелин бедидер

Партия организациы бүгүндөү дэри удуру органы— оң нияти хуралы болуп деп СЭКП-нын Уставында айтылган. Партия хуралы болса, коммунистерни кнжизиндеги школы болуп, анын партия организациынын амдыралында— бугу чутуга айтырларын, ажыл-агыйы соругаларын шийттирип турар.

СЭКП сентябрь, февраль-март Пленумнарынын кезде ажыл-агыйын улам ийди көдүрү талашы-биле салган соругаларын чедишигини күссөдрине кездели партиа организациаларын угуу ролду ойнар. Ол соругалар шийттирилээр партиа өге организациаларнын хуралдарын идея-политиктиг белик дешпелге эрттирилген даа хамааржыр.

Бин-Хем районун дкха хей партиа өге организациалар партиа хуралынын организациак болган кнжизиндеги ролун элден бедиткенер.

Бин-Хем машина-трактор станициясында партиа организацианы (секретары ш Башкыр), Туранда «Кызыл тараачын» колхозта (секретары ш Бундэв), өкте «Искра» колхозта (секретары ш Казарин) болган райүүсөмдө (секретары ш Пидцин) партиа организациында партиа хуралдарын организациак болган идея-политиктиг белик дешпелге эрттирип турар. Ол партиа өге организациаларында партианы хуралдарын плян бугулар, баш бургулар белеткээди эрттирип, анын ажыл-агыйнын чутуга айтырларын чугаалжыр турар.

Уралдагы коммунистердин көп турарынын шымалынын шынгыны тургузуу, шүүмчүлөө болган бот-шүүмчүлөөдө калбартын, айтырларын шийттирилээр коммунистер түзүү боттарынын сандарын берип турар. Ундурин доктаалдарын ажыл-херек кырынга күссөдрен организациак турар.

Халгыл хуралдардан аңгыда, партиа кнжизингү өкс активтерин кнжизинге бел партианын ажыл хураларын база эрттирип, анын политиктиг болган ажыл-агый талашы-биле чутуга соругаларын дугайында айтырларын чугаалжыр турар.

Иччала-даа чамдык партиа организациалары болган секретарлары коммунистерин нийти хуралдарын организациак болган кнжизиндеги угуу ролун чедир унаап көрөбей, партиа Уставынын негеддерин халгыл турарын фактыларын өзөөш өкс. Чамдык «Кызыл сымдыс» колхозта партиа организацианы (секретары ш Шойла) коммунистерин нийти хуралын көчүгү хаа кылдып, организациак идея-политик талашы-биле куу дешпелге эрттирип келген. Хуралдарын бозур хуну, чугаалжыр айтырларын баш бургулар чараал диньтайып турарында коммунистерин өзөөш бевинини кнжизингү бел шүүмчүлөө болган бот-шүүмчүлөө кылы дешпелге эртип турар. Хуралдын айтырын шийттирилээр чамдык коммунистер Тадаркыс, Чап, Кара-мыс олар боттарынын сандарын бербес, өкс коммунистерин сандары-биле чештөөрип эрттип турарлар.

Чамдык партиа өге организациалары хураларын боттарынын өгелешкени-биле чуротпай, чутге партиа райкомуну сургалчарын өкс доктаалдарын манак отуруп чуротканы өзөөш өкс. «Тилдег» колхозта партиа организациалары 1954 чылдын сөөгү 4 айларынын штинде хуралдарын 4 катап эрттирген. Ол

М. КАВАА-САРЫГ.

АДА-ИЕЛЕР ХУРАЛЫ

Чоокта чаа Кызылдын № 2 ортумак школынын коммунист ада-иелерин хуралы болган. Хуралга школанн биричиртик чынында өредилге кнжизингелге ажылдарын канчаар өрткенин чугаалжыр.

Школа чартык чылдын өредилге программын нийтин-биле 89 хуу күссөдрен. 260 комсомолдарын штинден 61 кнжи багай демектеринг болганар. Бугу өреничилерин штинден чутге 31-де кнжи 4,5 демектеринг өрөген чорук өредилге шынанын чамдык дешпелге көргүзүп турар.

Чамдык коммунистер Сууккай, Сарыг, Төмүр-оол, Самбуу, Хертек, Чимит олар урууларынын өкс өредилге чорук доктаалжы сыйгы-салбай келген. Төмүр-оол, Хертек, Самбуу дөн ийиш ад-иелер школанн ада-иелер хуралында кам-даа калат чалалга шүүт келбөөнер. Коммунист Хертектин (ол школанн эмчиси) огуу 4 класта багай өренип, школачы кнжизингү канчал-даа таарышас чорук кылып турганын школа баштар чери болган огуу башкы ад-иелер кам удаа чугаалап турда-а өкс Хертек огууну чурук чок багай өредилгенин дугайында канды-даа кемчек албайн илерең.

Коммунист ш Сарыг 5 класта багай өренип турар огууну өредилгенин сыйгы салбай турарын класс башкыны ш Эртин шүүмчүлөөн. Коммунист ш Самбууну уруулары 4, 6, 7 кластарда өренип турар-даа өкс Самбуу 3 чыл ичинде школаче барып, урууларынын канчаар өренип турарын шүүт сонурган көрбөөн. Өренип кнжи өкс өредилгелге болгун дөөн оң ад-иелер угуу сыйгы салыр узурат.

Чамдык ада-иелерден штер Шалчыма, Белек-Байр, Думбут, Доржу оларын уруулары өкс өренип турар. Ол ада-иелер школага үргүчү көп, башкыларын

кнжизингелге олуржуп, урууларынын канчаар өренип турарын дугайын сонурган башкылар-биле быжыг харызааны тууру турарлар.

Школада ада-иелер коллективинин кнжизингү ш Чимиттин 3, 4 кластарда өренип турар олардын өредилгенин көчүгү багай. Эш Чимит ада-иелер комитетинин ажыл шүүт кылбастан. Олардын чутге багай өренип турар өкс, а кнжизингелге оозаалар, кнжизингелге чурук үрөөр. Ол кластарнын башкылары ш Чимитке кам удаа чугаалаарга олардын дугайында кандыг-даа кемчек албаан, а база-ла башкыларын, школанн хузаалжы адыр саяап турар. Ол ийиш ш Чеченин огуу 4 класта багай өренип турарын башкылары көргөшш өкс Чеченин школаче чалалга «чайым чок, барып албас мен» деп, бичи чага бнжөөш огуун дамчытып чорудушкан.

Өреничилерин штинден 61 комсомолчулар багай өрөгөн чорук школанн комсомол комитетинин ажылында (секретарь ш Потылицина) четтестер барын илередип турар. 1,2 дугаар удууларда 2—3 чедир багай демектер алган комсомолчулар-биле кандыг-даа боттуг ажыл чорутуна болуп турар.

Интернатта чуртап турар өреничилерин ортуунда кнжизингелге ажыл багай. Өреничилерин штинде стол, сандай бузар, ийи-хевин ооржак чоруктар өксөөш өкс. Интернатке кайы хамаан чок кнжизингелге кирер, ийиш турар хун чурумуну күссөдрен багай. Школанн өредилге кнжизингелге ажылда мнчык четтестер дери угуулар, аркан 2-ги чартык чылдын өредилгенин чедишигингелге доктал деп шийттирип үндүрүшкөн, четтестерин дери дугайында ада-иелер өзөөш хей коммунистер школанн дирекция черини ал резинге шүүмчүлөөдө кылганар.

С. ДОЛМАЖАП.

Часны тарылгага белеткел

Часны хову ажыланын өгелээр үези чоокшулап келген, элбегингилгү дүжү өстүрүп алырны белеткел бүт-де чедерде калбарып турар. Талы райында Ленин аттыг колхозтун тараакылары 1954 чылдын ийиш 60 чыны база-ла белик дүжүтү өстүрүп алырны хн-началыг белеткенип турар.

Бай-Хаак МТС-тин механизаторлары-биле колхозчу шчилерин чамдык өсеткенигелге ажыланын бистингелге колхоз чамы дуур чер андарбас. Чайгы болган күсүк чарылда-биле 1157 гектар мек белеткенин, өкс штинден 500 гектарын ийи калат андарган, 120 гектарын күсүк суггарыламын база чоруткан.

Четир болган өкс шнармыг үезин хову ажылында чутуга чүгү болур. Ол талашы-биле 145 тонна кымызга, 30 тонна суулар, 5 тонна арбайны белеткел алган. Ол ийиш 12 тонна картофель үезинин база шымган алган, нога үре-

зини хорелгеде кузутулар айы-биле чечелеп ап турар.

Унуш черин шгыг угуу жүр-дузат. Бо айтырын хандырынга Оргайыг суун шгыг чайып турган, өзөөш де-вискенин тарылга шөдүн бузуктаган. Ол ийиш артык чайып болган күзүн 13 километр чаа сугат бугаын белеткел, ол болза, бистингелге бүтү тарылга шөдүн суггарып болур арган хандырын шыдар.

Колхозта организациак агротехниктиг курста хову ажыланын бригадалында 15 кнжи өренип турар. Кнжизингелге өкүстүг амдыралында, ийиштингелге парник ажыл-агыйын шын организациа-рынга, удрөөни чеп ба ажылдарында холбаргы эртип турар. Бо хунарге чедир 25 тонна өкс, 3 тонна амыг хуу белеткенин. Колхозта септелге болган хову ажылында өкс-даа белеткелдер калбарып турар.

Н. КАНЧЫЫР-ООЛ.

Полит-массалыг ажылды эквиждер

Чая-Хал районун «Тилдег» кезде ажыл-агый артелине полит-массалыг ажыл сура чорутуу турар.

Колхозка лекциялар, беседалар, ному-галар кылбай турар болган кино үзмөндөн бөр ийи ай ашкан.

М. КАВАА-САРЫГ.

Полит-массалыг ажылдарын колхозчулар ортуунда куштелдерин колхозта партиа, комсомол организациаларында негетинип турар.

С. ТАРБАН.

Механизатор кадрларны белеткээрине сагыш салыр

Кезде ажыл-агыйын улам ийи хөгжүр дугайында партиа болган чаа чугула кемчелерин чорудуп келген болган чорудуп турар. Кезде ажыл-агыйга механизатор кадрлар белеткээр оңа чутуга алтырып. Бо соругалар чедишигингелге күссөдрен Кызыл механизиация училищени угуу жүр-дузаты болуп турар. Училищенин өреничилери күрүн хандырыламында хаара туттуган. Өренип чүрүзү айда 200 рубль степендия ап турар. МТС-те ажылдап турган механизаторлар механизация училищенин өреничилерингелге киргенде, оларын мурунда ап турган шалдыг көзөр артар.

Ийиш турбуше, Кызыл механизиация училищенингелге кадрлар белеткээр ажыл четпес тургустуган. Механизация училищенингелге дирекция өреничилерин шийи алышынын четпес чоруткан. Өренир кнжизингелге шийи алыр дугайында учулщенин дирекциясы МТС-тер-биле тодаргай харылашпайн, кайла-даа ажыл-дамай турар кнжизингелге механизация училищенин хузаалжы ап турган. Оң түрөк чүгү болган днзе, учулщеге анаа-ла таварылга-биле кирген, өренип алган чамдык кнжизингелге хамаарышкан МТС-терге барбайн, боттарынын туралаан-на чедеринге чоруй барган. Мурунда өредилге доктал 14 кнжи Кызыл-Мажалык МТС-че, 7 кнжи Чаданга МТС-че, 5 кнжи Сүт-Хал МТС-че шүүт барбааныр. Трактор бригадаларын бригадирлерингелге бир чыл хуусаалыг өредилге курун доктал 8 кнжи өкс чедерде чоруткан.

Трактор бригадаларын бригадирлерин бир чыл хуусаалыг курунга мурунда тракторга, комбайнга өренип, ажылдап чорбаан, техника-биле мыршай таныш өкс кнжизингелге учулще хузаалжы ап турган. Трактор бригадаларын бригадирлерингелге бир чыл хуусаалыг өредилге курун 1954 чылдын ноябрда доктал бригадирлерингелге 11 кнжи мурунда техникага мыршай өренип болган МТС-терге ажылдап чорбаан болган. Дирекция чери өредилге программанын чедиши-кингелге күссөдрен дөөн шынгыг кемчек албаан. Трактористер курунгу бөлүктери 86 шактыг практиктик өредилгени ирракта четпес күссөдрен, мнчанаш өредилге доктал үнүн трактористерин билин куу болуп турар.

Дирекция чери практиктик өредилгени таарымчалыг чоругу үеде организациак шылдаан, мнчанаш өредилге программасы күссөдрен ийиш турар. Трактористер курунгу теориялык өредилгени барык доктал турда, а практика талашы-биле өредилге өстүрүне чедип турар. Дирекция чери болган партиа организацианы өредилге-кнжизингелге ажыланын деңгели бейлер дугайында тодаргай ажыл чоруткан. Өренилге чорудуп турар башкылар Купорочо, Ковалев болган өкс-даа өкселер кнжизингелге план, конспект чог-

ка, куу шнармыг эрттирип, өредилгенин календарын плянн тургустушай турар.

Башкылар Иркин, Ковалев олар кнжизингелге белеткееши турары-биле программа алтынган темаларын үксеш, боттарында билигирин темаларын днйишкелде айлалтпай турар. Олар өредилгени кезде ажыл-агыйын улам ийи хөгжүр дугайында партианы болган чаа чутуга шийттирилээр тайылбырлары биле холбаргыбай турар. Башкы Ковалев артык чылын декабрда кнжизингелге белеткел чок келген, «тракторун үзөшкн системаны» деп теманы көргүзүп чурук бугулар тайылбырлап чалаан. Башкы Иркин кезде ажыл-агый үндүрүгүн чаа дүрүгүн дугайында теманы кнжизингелге бугулар тайылбырлаан.

Механизация училищенингелге дирекция чери болган партиа, комсомол организациалары механизатор кадрларын өредилгенин деңгелин бедидер, оларын ортуунда кнжизингелге болган массалыг ажылды калбартып дөөн боттуг ажыл чорудары онза негетинип турар. Сорулга болза, механизация училищенингелге четтестерин дери чайларын болур. Училищенин өредилге-методиктик ажылын өкс организациак херек. Училищенингелге керу, өренилге өрелгектиг ийиштингелге башкылар бот-боттарынын кнжизингелге олуржур, өкс дуржуганы ажылдап болган өредилгелге четтестерин чайларын-нын шынгыг кемчелерин алыр узурат.

Өреничилерге кнжизингелге үзүр, багай өренип чорутканы моон сонгаар болдуру болза учулщенин бүтү коллектив демискир херек. Ол бирги бөлүктө 5 кнжи куруне эламенин дуржуганын дери шылдаас болган, он ийиш бөлүктө 10 кнжи волонтеризингелге багай демек алган. Ийиш четтестерин ам болдурус узурат.

Практиктик өредилге чорударында бүтү болдуар аргалар механизация училищенингелге бар, өкс ажыл-агыйын анык-бүрү техника-биле өкс өкс хандырышкан. Училщеге практиктик өредилгелге техникалык чөп ажылар узурат. Өреничилерингелге өредилгенин болган амдылар-чурталгалында таарымчалыг байла-ла тургустушкан турары чутуга.

Партия, комсомол организациалары өкс шнармыг өредилге дөөн демиске механизация училищенингелге бүтү өреничилерингелге өкс херек. Лекциялар, беседалар учулщеге чоруп турар, ийиш-даа болза, кнжизингелге ажыланын анык-бүрү хевиндин болган кемчелерин үзүткел чокка чорудары онза негетинип турар. Механизация училищенингелге дирекция болган МТС-тер моон сонгаар бнжыг калр болуп шылдаар өкс өкс кнжизингелге шилеш, өренип белеткээр чутуга.

С. СЕРЕН.

Тайбыннын болгаш кнжи төрөлгетенин депшилгезинин эрге-ажыктары дээш

Атомнуг энергияны канчаар ажылдаарын дээрин доктадып болуп турар күссөдрен демискингелге херечи ш бүтү белеткел боту болуп турар. Кнжи төрөлгетенин улаан-бөдөлүмүн угуу ажыланын чыныгы өкс төрөлгетенин чаагай чоругага ажылдарын дөөн, тайбыннын болган дешпелгенин күштери демискин турарлар. Дайыннык болган реакциянын күштери болза, боттарынын тура-соруун өкс улауларга күтүрү дөөн, атомнуг энергияны үрелгекти, империалистиг соругаларга ажылдарын күзеп турар.

Бүтү дешпелгенин улауларын бугу дгелген болган ийиш күзеди илередип турар Совет Эвдлен атомнуг энергияны дайын соругаларында ажылдаарында уур демискин келген болган демискин-ийиш-даа турар. Атомнуг ченекти чорутуу дугайында сандары Каттышкан Нацлар Организацианын совет талашчылар 1946 чылда да өгөшөш, хей удаа кнжи келгенер. Ол негедени бүтү чуртарын улаулары чамдык ш-сеткилгелг дөктөөнөр. Атомнуг ченекти чорутуу дугайында Стокгольм кнжизингелге адында 600 миллион кнжилер аттары салганар.

Атомнуг энергияны чутге тайбын херекелдерге ажылдаарынч чутулщенингелге турарында кнжи төрөлгетен сонургалды дээрин Совет чааак чынса удаа өкс демискин келген. Совет Эвдлен ботунун улауларын тайбын күш-ажылын база амдырал чурталгалы камгаалар сорулга-биле ботун атомнуг болган водородтук ченек-биле хандырышар узурат турда-даа, совет эртендер болган ийиштер атомнуг энергияны тайбын соругаларга баран болурчине албаан дөөн чутулщеге болган шудургу асылдап турарлар. Оларын кары-кымы болган соруу кнжизингелге ажыланын дгелешкеде, атомнуг энергия-биле ажыл-

дар үзетпиринг баштайт электростанциянын Совет Эвдленге ажылдагы кнжизингелге дугайын 1954 чылдын июль 1-де тускай медетке амдыр чарлаан, ол электростанция хамаарышкан районларын үзетпирине болган кезде ажыл-агыйында току бөре берген.

Атомнуг энергияны тайбын соругаларга ажылдарын талашы-биле улустар аразынын демискингелге хөгжүдери-нге ийишгелге болурчине чутулщенин, Совет чааак болза, Совет Эвдленге чындыгтан чоругу эртем-техниктиг дуржуганы солчурунга бевини 1955 чылдын январь 15-те илереткен. СССР-де үзетпиринг баштайт атомнуг электростанциянын болган оң ажыланын дугайында ийишгелге Лос Аламбосинин IX сессиянын шийттиринг бугулар бо чынды чамдылар, атомнуг энергияны тайбын соругаларга ажылдарын айтырларын талашы-биле улустар аразынын конференциясында кнжизингелге Совет чааак бевин.

«СССР-ын Министрлер Чөвүлөндө» деп диньданып «Правдага» ларын үндүргөн. Ядролуг физика талашы-биле шийишчилерин сайырындагы болган атомнуг энергияны тайбын соругаларга ажылдарында херек эртем-экспериментальг үнденин-суурларын тургузынга эртем-техниктиг болган бүтүрүлгелге дууламчылы өкс күрүзеткелге Совет чааак көргүзөр деп шийтирилөөни ол днйишгелге чугаалап турар. Кайзынын-даа чындыг күтүгү 5 муң киловатт чед бөре өспөрментальг атом кочалдарын болган элеметарлыг кнжизингелге дүрөгөдкчилерин төлөшкөрчине, туулу тургузынганга, орта херелгелг дериншиктерин бевингелге бүтү талашы дууламчылы оларга көргүзөр дугайын Совет чааак Кылдг Улус Республикага, Польша Улус Республикага, Чехословакия Республикага, Румыния Улус Республикага болган Гер-

ман Демократтыг Республикага сандалгаан. Атом кочалдарында болган эртем-шиингелге ажылдарында херелгелг хайлыр материалдарыг эргекч чутуга санын ол чуртарга тускайлап бөре апар.

Атомнуг энергияны тайбын соругаларга ажылдаар талашы-биле шийишчилерингелге хөгжүдериин херелгелге ол жүрүнгелге Совет Эвдленгелге эртем-техниктиг болган бүтүрүлгелге дууламчылы болза, ядролуг физика талашы-биле эртем-шиингелге ажылдарын кабарташ чорударынын, экспериментальг атом кочалдарында радиоактивтиг изотоптарын четир саныг кылдыр ап, оларын медицинага, биологияга болган эртемни база техникалык анык-бүрү адырында ажылдаарын, а ол ийишкелге, атомнуг энергияны тайбын ажылдаар талашы-биле улам ийишгелге ажылдарга херек эртемден болган ийиштер кадрларын белеткээрингелге болдуар аргаын оларга бөр. Атомнуг энергияны тайбын соругаларга ажылдаар талашы-биле СССР-де чорутууну турар эртем-шиингелге ажылдары-биле танышырыны болувар аргаын ол чуртарын өртемдерин, инженерлерин адыр.

Атомнуг энергияны тайбын ажылдарында эртем-экспериментальг ажылдарын хөгжүдериингелге СССР-ын эдиг болган дүзү кардул болгу дгел өзөөн хей чуртарын калбарып дугайында айтырны Совет чааак көрүп турар.

Атомнуг энергияны кнжизингелге баран болуурин Совет Эвдлен днжыг чок болган кымылак чедип ап турар дээринин дугайын ол барымдалар херелчел турарлар. Эртемдерингелге инженерлерингелге болган университеттер чогалканын күш-ажылынын кнжи төрөлгетен төөгүтүне чаа үе-чаданы амдылп турар угуу чедиши-нин шийишгелге контролган сандын, материалдык чагайжылдарын элбегингилгелге тургузары-биле болган бүтү

кнжизингелге аас-кежизингелге амдыралды хандырып-биле, дешпелгенин күтүгү күжү кылдыр ажылдагынын турар.

Боттарынын үрелгекти, улуска удуулар-сакшитарын ботандырынга атомнуг энергияны ажылдаарында орадажып турар, тайбынын база кнжи төрөлгетенин дайынны өкс мыршай сый өкс чүвени күзөп турарлар. Американын агротехник бөлүктери боттарынын бүтү күзөшкнчилерин, ханкытын-на мурунда чорударын болган мелеп-дүрүдериингелге ченес, ботуну полтициялык өкс күрүзөткелгелге дөктөөнүгелге кнжизингелге чунуурчыл чамдырылчы уламдырып турганар. Каттышкан Штаттар атомнуг ченектин, он сонда водородтук ченектингелге монополизингелге чутге чидирген оонда, ол ченектин үрелгелг күчүгүн хауу артык төрөдериингелге америк пропанданын бирги аягыгө өкс чорук Американын чонун морул талашы-биле сандарын деп чүвени билген, арай шегел берген.

Америк атомшчилерингелге морул талашы-биле бутурашыны оларын чутге-даа өрөгтөөн. Олар амга чедир-ле атомнуг болган водородтук ченек-биле кнжизингелге планларын белеткээр дугайында шийтирингелге агротехни сонут-агваттык ботууну чөвүлел америка дайыншыратынын күтүшүгүн-биле өрткен чындык декабрьнын ортон үезинде хузаалжы алган. Ол шийтирингелге дугайын АКШ-ка кнжизингелге турган, Дэлес, «Политиканын амты үеде улаанышыны болза, атомнуг ченекти анаа ченек-биле солуп турган, чоруту-ла ову ажылдаарында чедир бөр» деп балыткан. Янырнынгелге эртенде конгресске чоруткан бнжизингелге Эвдлендер, «ченектеринин чаа хевиндерин, ийиштингелге дүрөг болган үрелгекти күшүгү ченектерингелге ажылдаарынч мнчылымын» чаа шегит бюджетинде уладып турар болган «бистин кургак чер, даай болган шегит-агалар күштерингелге херектиг ядролуг ченек үндүрү бистингелге бугурагетисти кнжизингелге база калбарышкан» АКШ уламчылар узурат деп демдегелген.

АКШ-тын чагырыгыч бөлүктери атомнуг энергияны чутге дайын соругаларында баран болдурун өкс, харын-даа атомнуг дайынны белеткээрингелге тодаргай планларын амдылап кылырын чорудуп турарлар дээрин ол барымдалар көргүзүп турарлар. Херек кырында чок болуп турар «совет аймык» дугайында өчүгүч ченектиг чутуга-сооттар-биле олар америк улустун, ийиштингелге Барыян Европанын улустарын индонезийн, атомнуг дайынны авантюрист планларын оларга таварыштыр херек кырында аймыкын дайын чарыкчыларын хорлап турарлар. «Барыян цивилизациянын камгаалар» деп шнармыа ала-биле олар биче демискин чуртталгы чону бөлүк болган угуу-уугу улустун төнтерип ол чуртарын догунаашкынын аймыкын аллалга салып, а ол ашкан Каттышкан Штаттарында-даа шынгы аймылга таварыштырып турар.

АКШ-тын чагырыгыч бөлүктери атомнуг энергияны чутге дайын соругаларында баран болдурун өкс, харын-даа атомнуг дайынны белеткээрингелге тодаргай планларын амдылап кылырын чорудуп турарлар дээрин ол барымдалар көргүзүп турарлар.

Барыян-Хемчик районун Кызыл-Мажалыкта ном магазини олар ийиш чогунда днзе үеде шоокалы туруп келген. Садып алыгчыллар магазинингелге ажиттин варын угуу күзө-биле манат турарлар.

ХАГДЫНЧАК НОМ МАГАЗИНИ

Атомнуг энергияны тайбын соругаларга ажылдап болурун дугайын АКШ-тын күрүнне ажылдаачыларын хире-хире чугаалап калп турарлар. АКШ-тын президентин 1953 чылдын декабрда КНО-нун Кай Ассоамблеияга чүве чугаалаан, КНО-нун удурутугуулаанын алаанга турар, атомнуг энергия талашы-биле бугу дегелгелг оларын нормалдыг улаанын болган хайлыр материалларын кнжи-бир кнжизин, тайбын соругаларга ажылдаары-биле хамаарышкан күрүзөдөр боттарынын курулаарында дамчыдып бөр деп сандары бевин ийиш үндүргөн.

Ол сандар болза, атом материалдарын кол нурутуу атомнуг база водородтук бондалар бүтүрүлгелгине мурунку көзөр кнжизингелге дээрин айтып турар. Оң амгыда ол сандар атомнуг ченекти ажылдаарын болдувар аргаын бичи-даа кнжизингелге болган болган атомнуг ченекти агротехни-кун кандыг-даа соругаларга база кандыг-даа үеде ажылдаарын чуну-биле-даа дөктөөнүгелге турар.

Атомнуг энергияны тайбын соругаларга ажылдаары болуурнын болган харын-даа күзөшкнчигелге дугайында өкс «чуртуу байдалын дугайында» президенттингелге чоруткан бнжизингелге база бар. Иччала-даа ол өкс, АКШ-тын өкс-

Районуну культуру кнжизингелге өрелгекти өкс Шейнелдег сандар алыгчыларын чегитч негеденинч алыгчонгой салыр херек.

Н. ХОМУШУ

